

Gezondheidszorg in Maasbommel - deel III

John Ragers

Niet alle artsen zullen het zo lang uithouden in Maasbommel als Johannes van Weezel, bemind of niet. Vooral in de periode rond de vorige eeuwwisseling is het een komen en gaan van gemeentelijke geneesheren. Het beroep van plattelandsarts in Maasbommel is immers geen vetpot en vraagt veel idealisme. De beperkte welvaart, zeker in Maas en Waal, was één factor die maakte dat geneeskundigen zich hier liever niet vestigden. Een lage bevolkingsdichtheid, bewerkelijkheid van de

praktijk door - voor die tijd - lange afstanden en de vaak geringe geneigdheid om de hulp van de arts in te roepen, waren minstens zo bepalend. Het zal dan ook meer dan tien jaar duren voordat een nieuwe arts zich meldt in Maasbommel.

**Het Gemeentebestuur
van APPELTERN**
roept op sollicitanten naar de betrekking
van
**Genees-, Heel- en
Verloskundige,**
op een jaarlijksch inkomen van f 1200,
waarvan f 600 uit de gemeente-, f 300
uit 's rijks- en f 300 uit de provinciale
kas, terwijl de titularis bij voldoening
aan de eischen, gesteld bij Kon. Beel.
van 18 Juli 1885 No 88, aangevuld bij
K. B. van 7 April 1886 No 11, bij
voorkeur in aanmerking kan komen ter
benoeming van reserve-officier van ge-
zondheid der landmacht.
De titularis moet zich verbinden tot
de bevordering van de goede toepassing
der koepokinenting en der andere be-
palingen van de wet van 4 Dec. 1872
(Stbl. No 134) en van de toepassing
der doodschouw bij overlijden zonder
geneeskundige hulp.
Tot toelichting diene: de gemeente
Appeltern telt ongeveer 3000 inw.,
grootendeels R. K. en bestaat uit 4
dorpen, waarvan de standplaats Maas-
bommel, in 't midden is gelegen, alwaar
ook een Gemeente-Vredvrouw is ge-
vestigd, terwijl in de aangrenzende ge-
meenten Batenburg, Herser en Dreumel
en de tegenover gelegen Noordbrabant-
sche gemeente Oijen geen Genees-, noch
Heel-, noch Verlos-, en te Mezen alleen
een Genees- en Heel-, geen Verloskun-
dige is gevestigd.
Stukken spoedig in te zenden aan den
Burgemeester der gemeente, **wonende
te Appeltern**, bij wien nadere inlich-
tingen te verkrijgen zijn.

N.A.J. Hanedoes van Almkerk

Maar in augustus 1894 benoemt de gemeenteraad van Appeltern tot gemeente-geneesheer de heer N.A.J. Hanedoes van Almkerk die arts was in het Zeeuwse Kloetinge en op 1 september van dat jaar in dienst treedt.¹

Echter, al twee jaar later, in de zomer van 1896 solliciteert dokter Hanedoes van Almkerk met succes naar de functie van Directeur-Geneesheer van het

GENEESKUNDIGE.
Door vertrek van Dr HANE-
DOES VAN ALMKERK, be-
noemd tot Directeur-Geneesheer
van Hooghullen, wordt voor de
gemeente Appeltern (standplaats
Maasbommel) gevraagd een
GEMEENTE-GENEESHEER.
op een jaarw. van f 1000, Rijks-
en Prov. subsidie daaronder be-
grepen, met vrije Woning en
Tuin, om zoo spoedig mogelijk
in functie te treden. Stukken in
te zenden vóór 20 Juli a. s.
(5373)

De Tijd, 10-7-1896

Provinciale Noordbrabantsche courant, 29-1-1894

¹ De Gelderlander, 18-08-1894

Herstellingsoord voor Drankzuchtigen in Hoog-Hullen² en gaat het gemeentebestuur van Appeltern weer op zoek naar een opvolger die zo spoedig mogelijk in functie dient te treden.³ De advertentie vermeldt een jaarwedde van 'maar liefst' Fl 1000,- (incl. de Rijks - en Provinciale subsidie) en bovendien krijgt de dokter een vrije woning met tuin.

De Bruijne en H. Ernste

Dokter De Bruijne meldt zich spoedig, maar is binnen twee jaar, in april 1898, al weer vertrokken omdat hij zich als arts in het kennelijk aantrekkelijker Oostzaan heeft gevestigd.⁴ De Tielsche Courant jammert om het *"door velen onherstelbaar geachte verlies, door het vertrek van den om zijn edelmoedigheid en karakter, als om zijne bekwaamheid en vakkennis alom beminden geneesheer..."*.

"Maar", zo vervolgt de krant op 24-06-1898, *"thans is gelukkig in de vacature voorzien door de benoeming van dokter H. Ernste, een arts uit Nijehorne [J.R.: niet ver van Heerenveen]. Van de bekwaamheid van den nieuwbenoemde gaat een groote roep uit, zoodat de gemeente Appeltern waartoe Maasbommel behoort, met deze benoeming mag worden geluykgewenscht"*.

De vreugde om de komst van de nieuwe arts is echter van korte duur.

Alphen a/Maas, 10 April. De typhus houdt in onze gemeente hevig hais. Na verschillende dorpen in Maas en Waal bezocht en voornamelijk te Maasbommel een groot getal offers geëischt te hebben, heeft hij Alphen als tooneel zijner verwoestingen uitgekozen. De omstandigheden der ziekte zijn verschrikkelijk; tast zij den lijder hevig aan, dan is de dood onvermijdelijk; reeds menige vrouw werd weduwe, kinderen verloren den steun hunner jonge jaren. Droevig voor de gansche gemeente was 't offer verleden Donderdag door de onverbiddelijke kwaal opgeëischt; 't was immers de WelEerw. heer Theodorus Coppelmans, kapellaan, een, die bij 't bevigst woeden der ziekte niet één oogwenk van zijn gewijden post, het smartbed der typhuslijders, week, — de man, wiens ijver onbezweken stand hield zong de geringe krachten hem nog schraagden en hem vergunden zijn geestelijke bezoeken af te leggen. 't Is troostend te hooren uit den mond der uit de ziekte herstelden, hoe hij-zelve, zwak en mogelijk met de postkwaal onder de leden, nog dien rijkdom van zalving en bemoediging mededeelde, die alleen in het bezit is van 't christelijk mededoogen en der weldadigheid, — en aandoenlijk voor wie hen in zijn algeheele opoffering en zelfverloochening kende, te vernemen, hoe hij (Zaterdag vóór 14 dagen) na 't opdragen van 't onbloedig Offer in de pistorij teruggekeerd en in eene slauwte neêrviel, die hem aan de gevreesde ziekte overleverde. — De ijverige kapellaan mogt voor zijne heenreize de H. Teerspijze der stervenden ontvangen; hij stierf in den ouderdom van 42 jaren, waarvan hij er 14 (en hoe voorbeeldig getuigt elks bewondering, — neen, vereering!) in onze gemeente doorbragt: Hij ruste in vrede van zijnmoeijelijke taak!

De Grondwet, 17-04-1870

² In Hoog-Hullen bij het Drentse Eelde werd in 1891 een sanatorium opgericht voor alcoholisten door de Vereniging tot Bevordering van het Herstel van Drankzuchtigen.

³ De Tijd, 10-07-1896

⁴ Het nieuws van den dag, 19-04-1898

Hoe het zo snel zo ver heeft kunnen komen vermeldt de krant niet, maar op 4-08-1899, een goed jaar na zijn benoeming meldt de Tielsche Courant dat "*bij vonnis der Arrondissements-Rechtbank te Tiel d.d. 2 Augustus 1899 de geneesheer Hendrik Ernste, wonende te Maasbommel, verklaard te zijn in staat van faillissement.....*" En dat niet alleen, ook de vrouw van de dokter, Eleanor Rudolfina

dokter N. Ypma,
bron: dossier Jan Boerakker

Wiederhold wordt failliet verklaard. Vanuit Maasbommel laat men in de krant schrijven: "*Onze bekwame Dr. Ernste is vertrokken.....Men trof hem even fluks en gezellig aan bij de sponde in de stulp eens daglooners, als bij de legerstede van den rijken boer of burger. Ook Maas en Waal en het daaraan grenzende gedeelte der provincie Noord-Brabant, mist hem als speciaal oogheekundige*".⁵ Begin 1900 vindt dokter H. Ernste gelukkig een nieuwe standplaats, ditmaal in Middellie, achter Purmerend.⁶

N.Ypma

En dus kan de gemeente wederom op zoek naar een gemeente-geneesheer en plaatst in maart 1900 maar weer advertenties in enkele landelijke kranten.⁷

Het jaarsalaris is nog steeds Fl 1000,-, het huis en de tuin zijn nog steeds vrij maar wellicht als 'lokkertje' wordt er ditmaal bij vermeld "*dat de armenpractijk door de armbesturen afzonderlijk wordt betaald*".

De advertenties hebben succes.

Op donderdag 30 mei 1900 betreft een nieuwe jonge gemeente-arts zijn eerste standplaats in Maasbommel. Het is de kort daarvoor, op 5 april 1900, in Groningen afgestudeerde dokter N. Ypma.⁸ Een zestal jaren verstrijken, maar dan, op 14-09-1906, verschijnt in het Nieuwsblad van het Noorden een wonderlijk bericht over een 'kynomobiel': hiernaast.

Wat is dat, een 'kynomobiel' en hoe komt dokter Ypma uit Maasbommel aan zo'n kynomobiel ?

de Kynomobiel van Ypma met zijn kinderen
Bron: Vereniging Tweestromenland

⁵ Tielsche Courant, 27-03-1900

⁶ Tielsche Courant, 2-03-1900

⁷ O.a. De Maasbode, 9-03-1900 en 12-04-1900

⁸ Vox medicorum, 23-10-1912

De verklaring ligt in het medisch tijdschrift Vox medicorum uit die tijd dat Ypma kennelijk leest. Op 18 oktober 1905 verschijnt in dat blad een uitgebreid artikel van een zekere arts P.v.d. Burg uit Grijpskerk met de titel 'Kynomobiel'.

Het blijkt een nieuw type hondenkar die in het plaatsje Zuidhorn, niet ver van de stad Groningen, wordt gemaakt. Met twee flinke honden er onder kunnen er twee personen in vervoerd worden.

De heer v.d.Burg legt uitvoerig de constructie van het voertuig uit en gaat ook in op de geringe kosten: de Kynomobiel zelf kost Fl 300,- en "de twee honden die \pm Fl 20,- per stuk kosten, eten samen voor Fl 1,25 per week op; reken ik daarvoor dus Fl 75,- 'jaars, dan is dat ruim berekend". Tot slot schrijft hij: "Wijl in ons land nog vele gemeenten zijn, die het rijden met motoren op hare wegen verbieden, meende ik dat het niet ondienstig was op dit nieuwe vervoermiddel, de Kynomobiel, eens de aandacht te vestigen. Maar bovendien acht ik de suppositie niet te gewaagd, dat er misschien nog meerderen zijn, als ik, die het prefereren, zacht gedeind, met matige vaart gereden te worden, dan trillend en bibberend op een motor voort te snorren".

En zo - geënthousiasmeerd door zijn Groningse collega - schaft de jonge Groningse dokter Ypma in Maasbommel zich een kynomobiel aan. Wellicht steekt hij er zelfs met de pont de Maas mee over omdat hij al enkele jaren samen met de arts uit Huisseling de praktijk in Megen in handen heeft en sedert juni 1906 daar tevens de armenpraktijk waarneemt.⁹

Dat er in die tijd een Gelders provinciaal wegenreglement was dat hondenkarren op de dijken verbood was de dokter kennelijk ontgaan, ondanks het gegeven dat in 1904 het gemeentebestuur van Appeltern tevergeefs bij Gedeputeerde Staten getracht hadden die betreffende regels te schrappen.¹⁰

Of er sprake was van een ongeluk met die hondenkar danwel van een acuut medisch probleem is onbekend, maar feit is dat dokter Ypma op 21-01-1914 op de jonge leeftijd van 38 jaar plotseling overlijdt. De Tielsche Courant schrijft van gemeentewege op 25-01-1914 over de overleden dokter: "Onze gemeente heeft een zwaar verlies geleden door het plotseling overlijden van den heer dr. N. Ypma te Maasbommel, gemeentegeneesheer.

De weduwe van dokter Ypma, N. Ypma-De Jong, krijgt van het zuinige Rijk een jaarpensioen van Fl 797,-, hoewel de Pensioenraad geadviseerd had de pensioengrondslag

Burgemeester en Wethouders
van Megen c. a., maken bekend:
De Gedeputeerde Staten der Provincie Noord-Brabant,
Gelet op het schrijven van Burgemeester en Wethouders van Megen c. a., dd. 12 dezer No 25, daarbij inzendende eene verklaring van NICOLAAS YPMA, Med. Docts. en Arts te Maasbommel, waaruit blijkt, dat ten huize van **HERMANUS VAN BREDA** te Megen besmettelijke ziekte, met name tuberculosis pulmonum, heeft geheerscht en dat er ter voorkoming van besmetting noodzakelijkheid bestaat tot onteigening en vernietiging door verbranding van de met den lijder in aanraking geweest zijnde goederen, als:

- a. een veeren bed,
- b. een veeren peluw,
- c. acht veeren kussens,
- d. drie gestikte dekens.
- e. een wollen deken.
- f. een molton deken.
- g. twee baaien borstrokken.
- h. twee baaien onderbroeken.
- i. een jas.
- j. een vest.
- k. een broek.
- l. een pet.
- m. een zijden das.
- n. drie paar sokken.

Overwegende dat er genoegzaam reden bestaat om bovengenoemde goederen te onteigenen ingevolge artikel 69 der wet van 28 Augustus 1851 Staatsblad No 125, regelende de onteigening ten algemeenen nutte, zooals die wet is gewijzigd bij de wetten van 1 Juni 1861 Staatsblad No 54 en 29 Maart 1877 Staatsblad No 52.

Bealuten:

- a. Te onteigenen de hierboven vermelde goederen, toebehoorende aan **HERMANUS VAN BREDA** te Megen, met bevel tot onmiddellijke inbeslag-neming en vernietiging door verbranding.

Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche courant, 5-2-1906

⁹ Vier jaar later, in 1910 zou de Trekhondenwet worden aangenomen die d.m.v. een vergunningsstelsel voorwaarden zou stellen aan zowel kar als honden van een hondenkar. De wet zou van kracht zijn tot 1-01-1963 toen de Wet op de Dierenbescherming in werking trad.

¹⁰ Arnhemsche Courant, 19-12-1904

te bepalen op FI 1300.¹¹

dokter De Sonnaville, koetsier Toebast
en huishoudster Hanneke de Groot

bron: onbekend

ontslag en wordt de in Beuningen woonachtige dokter D.A. Muskens benoemd als gemeentelijke geneesheer. Naar het schijnt bleef De Sonnaville arts in Winssen.

En weer kan de gemeente een advertentie plaatsen voor een gemeente-geneesheer. De salariëring wordt ditmaal uitgesplitst in de tekst: FI 400,- van de gemeente met vrije woning en tuin, een Rijksvergoeding van FI 300,- en een provinciale vergoeding van eveneens FI 300,-. Dat alles voor een jaar werk¹².

L.A.J.M.Th. De Sonnaville

In april 1914 wordt dokter L.A.J.M.Th. (Leo) De Sonnaville ¹³ met algemene stemmen door de gemeenteraad benoemd als opvolger van Ypma.¹⁴ De Sonnaville is kort daarvoor als arts geslaagd, jeugdig en ondernemend. Begin mei van hetzelfde jaar 1914 verlooft hij zich met juffrouw L.M. Smelt uit Nijmegen.¹⁵ en eind oktober 1918 vertrekt hij alweer uit Maasbommel om zich als arts in Beuningen te vestigen.¹⁶ ¹⁷ Als hij in 1922 vanuit Beuningen naar Winssen verhuist en ook voor 1925 ontheffing vraagt om buiten Beuningen te mogen wonen, krijgt hij eervol

de jonge dokter op zijn motorfiets in 1914

¹¹ Het Algemeen Handelsblad van 25-02-1915 en De Telegraaf, 27-07-1915

¹² De Tijd, 29-01-1914

¹³ De foto's zijn met goedkeuring van Marcel Spiertz uit Winssen en de gegevens zijn ontleend aan het boek 'Nog een rondje door Winssen' van Bart Wattenberg.

¹⁴ De Gelderlander, 8-04-1914

¹⁵ De Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant, 10-05-1914

¹⁶ Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche Courant, 28-10-1918

¹⁷ In een brief van 1 juli 1918 verzoekt De Sonnaville Burgemeester en Wethouders van Appeltern hem met ingang van 1 november 1918 eervol ontslag te verlenen.

Napjus

De opvolger van De Sonnaville blijkt snel gevonden in de persoon van dokter Napjus, reserve-luitenant van Gezondheid bij het 'veldleger'. Echter, de luitenant is nog niet met 'onbepaald klein verlof' huiswaarts gezonden en kan dus nog niet aan de slag ¹⁸. Maar geen nood: De Sonnaville zal de gemeente Appeltern nog een tijdje enige malen per week blijven bezoeken. Het blijkt echter een noodoplossing die slecht werkt en dus zet het gemeentebestuur van Appeltern in november 1918 maar weer een nieuwe advertentie voor een gemeente-geneesheer met standplaats Maasbommel. De salariëring blijft hetzelfde maar de vrije woning wordt gedefinieerd als een "*flink heerenhuis met achterhuis*". En voor alle zekerheid wordt er aan toegevoegd: "*De Armenpraktijk met medicamenten wordt afzonderlijk betaald*" ¹⁹.

Het is echter uitermate triest dat eind 1918 de Spaanse griep heerst in het land en vele dodelijke slachtoffers maakt. De Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche Courant van 20-11-1918 meldt vanuit Maasbommel: "*Veel sterfgevallen: hedennacht 3 overleden en vandaag 5 lijken 'boven aarde' in een dorp van ± 850 inwoners*". De scholen in de gemeente worden tijdelijk gesloten in november van dat jaar. ²⁰ Het blijkt een verschrikkelijke omstandigheid om als arts op een nieuwe dorpslocatie aan de slag te gaan.

Ondanks de 'aantrekkelijke' aanbieding van de gemeente loopt het daarom nog niet storm met kandidaten voor het ambt van gemeentelijke geneesheer en is het nodig dat er op 5-04-1919 in 'Het Centrum' weer een nieuwe advertentie verschijnt waarin ditmaal sprake is van een totale bezoldiging van FI 2000.

I. Jacobsen

Na een sollicitatie op 16-2-1919 verschijnt in de maand juni van dat jaar ondanks de droevige omstandigheden dokter I. Jacobsen (geb. 7-11-1879) als gemeentelijke geneesheer op het Appelternse toneel. Hij was geneesheer in Zevenhoven (Z.-H.) en reserve-kapitein der Infanterie. Zijn pensioengrondslag wordt door het Ministerie van Financiën vastgesteld op FI 2250,-. Naast zijn taak als gemeentelijk geneesheer wordt hij tevens benoemd tot Opper-Commandant van de in de gemeente Appeltern bestaande vier plaatselijke burgerwachten.²¹ Bovendien wordt hij dat jaar benoemd tot lid van de Gezondheidscommissie in Tiel.²² Maar ook voor deze arts is Maasbommel niet de ideale standplaats. Als dokter Jacobsen begin februari 1922 wordt benoemd in Vlaardingingen krijgt hij in Appeltern eervol ontslag²³ en wordt er snel weer een gemeentelijke advertentie geplaatst waarin wederom sprake is van een jaarwedde van FI 2000,-.²⁴

¹⁸ Het verzoek van Burgemeester en Wethouders van Appeltern van 22-8-1918 om Napjes onbepaald klein verlof te verlenen wordt bij schrijven van 11 september 1918 door de Minister van Oorlog afgewezen. (R.A.N.)

¹⁹ De Tijd, 19-11-1918

²⁰ De Zuid-Willemsvaart, 9-11-1918

²¹ Ons Weekblad, R.K. Orgaan voor Tiel en Omstreken, 9-08-1919

²² Nieuwe Tielsche Courant, 20-08-1919

²³ Tielsche Courant, 6-02-1922

²⁴ De Tijd, 11-02-1922

J.J.H. Verstraelen

Dokter Verstraelen (geb. 24-6-1887 te Seventum) reageert op de gemeentelijke advertentie in een brief van 10 februari 1922 met de volgende aanhef: *"Weledelachtbare heer ! Mijn plan om U edelachtbare te spreken, valt jammerlijk in duigen. Ik ben namelijk - in de meening, dat U hier zoudt wonen - per auto tot Appeltern gereden en kan nu niet verder komen wegens de dijken. Ik heb nu maar de vrijheid genomen, om van des pastoors woning uit te schrijven....."* De dokter bindt er geen doekjes om als het gaat om zijn motivatie om te solliciteren als hij onmiddellijk vervolgt met : *"Zoals U op mijn diploma ziet, ben ik sinds een paar weken als apotheek houdende geneesheer gevestigd in St. Oedenrode. Wegens de daar heerschende twist en tweedracht, bevalt 't er mij minder goed en zou ik graag weg willen "*. Verder schrijft hij dat hij op het seminarie in Rolduc heeft gezeten en twee jaar filosofie heeft gedaan, daarna vijf jaar heeft gestudeerd in Leuven, vervolgens vier jaar heeft thuis gezeten en daarna in Utrecht zijn studie heeft voltooid. Sinds 21 juni is hij plaatsvervangend arts geweest in o.a. Venray, Roermond, Heel en Spekholzerheide. *"Indien U informatie verlangt, zult u die daar b.v. in het St. Josephgesticht te Venray wel kunnen inwinnen"*, zo besluit hij zijn sollicitatiebrief.

Een goede week later vervolgt hij met een tweede brief (19-2-1922) waarin hij stelt: *"Daar de praktijk echter op het oogenblik tamelijk verlopen is, had ik de voorwaarden gaarne als volgt gewijzigd: vast salaris tweeduizend gulden benevens vrije woning en armenpraktijk extra. Daarbij voor de twee eerste jaren een extra toelage van duizend gulden jaarlijks. De tweede termijn van duizend gulden zou ook als volgt kunnen worden toegekend: zeshonderd gulden voor het tweede jaar mijner praktijk en vierhonderd voor het derde jaar"*. Uiteindelijk wordt hij het met de gemeente eens.

Maar op 27 juni 1924 neemt de gemeenteraad een nieuw besluit waarbij de jaarwedde gedurende tien jaar FI 2500,- wordt en daarna teruggaat tot FI 2000,-. Maar Joannes Josephus Hubertus Verstraelen moet dan wel tien jaar in dienst blijven. Aardig detail in de overeenkomst is nog dat gedurende die tien jaar door de gemeente de jaarlijkse kosten van een plaatsvervanger zullen worden betaald à FI 15,- per dag voor de duur van.... veertien dagen.

Besloten wordt nieuwe voorstellen aan den dokter te doen. De dokter geeft voor 't huis f 1000; de reparatiekosten betaalt hij. Bij eventueel vertrek krijgt de dokter de uitgaven en koopsom terug. Vanaf heden zal de dokter na 5 jaar nog 5 % krijgen; na 10 jaar 10 %.

Prov. Noordbrabantsche en 's-Hertogenbossche courant van 28-10-1930

jaar	geboren	in 1e jaar overleden
1916	85	10
1917	79	9
1918	72	15
1919	83	8
1920	86	7
1921	80	14
1927	45	2

aantal kinderen dat in eerste jaar sterft in de gemeente Appeltern; bron: brief B&W 21-7-1927 aan GS van Gelderland (RAN)

In de zomer van 1928 vraagt Verstraelen het gemeentebestuur om bij te dragen in de kosten voor het aanbrengen van twee slaapkamertjes in zijn van de gemeente gehuurde dokterswoning. Na enige discussie en met tegenzin verhoogt de gemeente uiteindelijk het bedrag van FI 500,- naar FI 750,- maar dan wel onder het beding dat de dokter zelf FI 150,- in plaats van FI 100,- bijdraagt ²⁵.

Per datum van 1 mei 1931 komt het genot van vrij wonen voor de dokter te vervallen omdat hij de woning van de gemeente heeft aangekocht²⁶. Tot op heden zal de woning particulier bezit van een huisarts blijven.

Op maandag 17-09-1934 viert dokter Verstraelen dat hij 12,5 jaar in de gemeente Appelteren werkzaam is en zal het uiteindelijk ruim dertien jaar als arts in de gemeente uithouden.²⁷ En dan heeft hij daarbij flink geluk gehad toen hij begin december 1931 in het donker, komend vanaf de Woerd, pardoos een sloot inreed en slechts met de grootste moeite uit de auto kon klimmen.²⁸

Bij brief van 17 juli 1935 meldt dokter Verstraelen aan de gemeente dat hij wegens ziekte niet meer in staat is de praktijk uit te oefenen en vraagt om eervol ontslag per 25-9-1935 alsmede de toekenning van een invaliditeitspensioen. Op 1 oktober 1935 van dat jaar verlaat Verstraelen Maasbommel om in Venlo te gaan wonen.^{29 30}

Th.H.W. Schaffers

Nog voor het vertrek van dokter Verstraelen benoemt de gemeenteraad op 3 september 1935 de jonge dokter Th.H.W. Schaffers (geb. 28-05-1909 te Arnhem) die kort daarvoor in Amsterdam tot arts is bevorderd³¹ en zich eerst in Arnhem vestigt om nog in november van datzelfde jaar Arnhem voor Maasbommel te verruilen.³² Eind mei 1936 haalt de jonge dokter het nieuws in het Dagblad de Gooi- en Eemlander van 29-5-1936 als hij in Soest met zijn auto een fietsende mejuffrouw van Asch aanrijdt die plotseling de straat oversteekt en aan de botsing een lichte hersenschudding overhoudt.

Met een positiever bericht komt de dokter in de krant tijdens de Maaskanaliseringswerken, zie bericht hierboven³³.

Bij zijn vrouw, G.A.M. Resing zal hij in Maasbommel twee dochters en een zoon krijgen (1936, 1938, 1941).

In het laatste telefoonboek dat tijdens de oorlog gedrukt wordt, dat van 1943, staat dokter Schaffers nog in Maasbommel met nummer '4' vermeld. In zijn tuin staan "*manshoge tabaksplanten in rijen*

²⁶ Zoals reeds vermeld had na de dood van dokter Van Weezel de gemeenteraad eind augustus 1883 de woning gekocht voor bewoning door de schoolmeester. Eind 1894 zou de opvolger van Van Weezel de woning weer 'huren' van de gemeente omdat daarnaast een woning voor de onderwijzer was gebouwd (oktober 1894).

²⁷ De Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant, 15-09-1934

²⁸ De Gelderlander, 8-12-1931

²⁹ De Gelderlander, 6-09-1935

³⁰ Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant, 4-10-1935

³¹ Vox medicorum, 3-7-1935

³² Vox medicorum, 20-11-1935

³³ Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche courant van 7-2-1936

gepoot en met diepe gleuven ertussen", zo valt te lezen in 'De machinisten en stokers van stoomgemaal De Tuut'³⁴ In één van die gleuven zal iemand zich met succes tussen de tabakspanten kunnen verschuilen voor Duitse soldaten.

Bij raadsbesluit van 22 augustus 1946 wordt Schaffers eervol ontslagen, een ontslag dat op 1 september van dat jaar ingaat.

Vanwege gezondheidsredenen vertrekt hij naar Hoofddorp in de gemeente Haarlemmermeer waar hij schoolarts wordt. Het Nederlands 'Tijdschrift Voor Geneeskunde' meldt op 3-12-1955 dat dokter Th.H.W. Schaffers per 1-1-1956 tot Geneeskundig Inspecteur voor de Volksgezondheid in Limburg wordt benoemd met als standplaats Maastricht.³⁵

Voor zijn verdiensten zal hij benoemd worden tot ridder in de orde van Oranje Nassau.

In 1968 laat hij een huisje bouwen in Frankrijk waar hij op 24 juli 1975 overlijdt.³⁶

dokter Schaffers op latere leeftijd
bron: Veronica en Felix Schaffers

Wordt vervolgd.

³⁴ Zie www.stoomgemalenmaasenwaal.nlmachinisten-en-stokers-van-stoomgemaal-de-tuut

³⁵ Vox medicorum, 31-7-1935

³⁶ De Volkskrant 6-8-1975